

5. Цикли Китчина, цикли Жюгляр, цикли Кузнеца, довгі хвилі Кондратьєва [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://newinspire.ru/lektsii-po-ekonomicheskomu-rostu/tsikli-kitchina-tsikli-zhuglyara-tsikli-kuznetsa-dlinnie-volni-kondrateva-2694>

6. Цикли Жюгляр, фази цикла Жюгляр [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.azbukatreydera.ru/cikly-zhyuglyara.html>.

СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Вакуляк О.С., студентка, Якимчук Т.В., к.е.н., доцент

Херсонський національний технічний університет

Кругообіг капіталу неможливий без існування ринку капіталу, частиною якого є ринок цінних паперів. Наявність ринку цінних паперів дозволяє значно розширити можливості фінансування науково-технічних проєктів і процесу розширеного відтворення в цілому.

Ринок цінних паперів (фондовий ринок) – це частина ринку капіталів, на якій обертаються специфічні фінансові інструменти – цінні папери. Фондовий ринок сприяє переміщенню капіталу від інвестора, який має вільні кошти, до емітента цінних паперів. Ринок цінних паперів є активною частиною сучасного фінансового ринку й дає можливість реалізувати цілі емітентів, інвесторів і посередників [1].

Ефективно працюючий ринок цінних паперів виконує важливу макроекономічну функцію, сприяючи перерозподілу інвестиційних ресурсів, забезпечуючи їх концентрацію в найбільш прибуткових і перспективних галузях і вилучаючи фінансові ресурси з галузей, які не мають подальших перспектив розвитку.

Таким чином, мета функціонування ринку цінних паперів – акумулювання фінансових ресурсів і забезпечення можливості їхнього перерозподілу шляхом здійснення учасниками ринку різних операцій з цінними паперами [2].

Так як фондовий ринок відіграє значну роль у фінансовій стабілізації та розвитку національної економіки, кожна держава намагається усіляко впливати на цей вид правовідносин.

Регулювання ринку цінних паперів — це упорядкування діяльності всіх його учасників (емітентів, інвесторів, посередників, інших організацій) та операцій між ними з боку уповноважених органів.

У світовій практиці виділяють різні моделі регулювання ринку цінних паперів в залежності від суб'єкта регулювання та ступеня жорсткості регулювання. На сьогодні успішно функціонують дві моделі регулювання ринку цінних паперів:

1. Моделі із сформованою системою регулювання ринку цінних паперів державними органами:

- регулюванням займається окремий державний орган — комісія або агентство (Сполучені Штати Америки);
- регулювання здійснює єдиний регулятор фінансового ринку — мегарегулювання (Німеччина, Сінгапур);
- поділ функцій з регулювання між кількома відомствами (Великобританія, Бельгія).

2. Моделі, що базуються на передачі максимальних повноважень саморегулюючим організаціям [3].

Наприклад, американська національна система регулювання ринку цінних паперів, яка базується на рестрикційному підході до державного регулювання, є найбільш розвинутою у світі. В основу цієї системи покладено жорстке регулювання, нагляд і контроль за поведінкою учасників операцій з цінними паперами з боку держави та зроблено акцент на самоорганізацію ринку.

Система регулювання ринку цінних паперів США є трирівневою та складається з таких елементів:

1. Законодавча влада – Конгрес (контроль за обігом цінних паперів здійснюють Комітет по нагляду за банками Сенату та Комісія з торгівлі Палати Представників).

2. Державні виконавчі органи (Комісія з цінних паперів і фондових бірж, Комісія по товарних ф'ючерсах).

3. Саморегулюючі організації (Національна асоціація фондових бірж, біржі, Законодавча рада з муніципальних цінних паперів).

Саме з діючою моделлю державного регулювання США пов'язують успіх сучасного функціонування найбільшого та найактивнішого у світі національного ринку цінних паперів, який забезпечує фінансування інвестицій потужної економіки.

Щодо європейської моделі, то для неї характерні ряд особливостей, набутих в процесі еволюції ринку цінних паперів, зокрема банкам дозволяється поєднувати звичайні банківські операції з операціями на фондовому ринку, а саме здійснювати кастодіальну діяльність. При реалізації даної моделі спостерігається низький рівень централізації нагляду і контролю, наглядові функції виконує і держава, і суб'єкти федерації, однак таке регулювання є не жорстким, а участь держави є мінімальною. Європейська специфіка полягає також у тому, що в усіх країнах Європи становлення державного регулювання ринку цінних паперів відбувалося повільно, поступово, еволюційним шляхом, залежно від практичних потреб різних суспільних груп [4].

Характерним прикладом європейської моделі є система організації та регулювання ринку цінних паперів Німеччини. Регулятором ринку цінних паперів там виступає Федеральне управління фінансового нагляду. До основних його повноважень входить:

- ліцензування діяльності; призупинення або відкликання ліцензії;
- нагляд за діяльністю фінансових організацій;
- перевірка платоспроможності фінансових установ;
- аналіз фінансового становища фінансових організацій;
- недопущення інсайдерських угод і маніпуляцій та ін.

Співробітники ВаFin (Федеральне управління фінансового нагляду) відстежують інсайдерські операції за допомогою перевірок та оцінок підозрілих змін курсів і оборотів угод. Якщо мали місце заборонені інсайдерські операції, ВаFin порушує кримінальну справу. Також компанії, що мають котирування на біржі, зобов'язані негайно публікувати будь-які відомості, які можуть значною мірою вплинути на біржовий курс. Крім того, власники значних пакетів акцій акціонерних товариств, цінні папери яких допущені до обігу на основі офіційних котирувань або на організованому ринку, зобов'язані публікувати відомості про свою частку акцій, якщо така перевищила встановлені порогові значення. У разі порушення цієї вимоги ВАFin вправі встановлювати адміністративні штрафи [3].

Щодо України функції державного регулювання ринку цінних паперів розподілені між різними міністерствами та відомствами. Всі ці органи можна поєднати в чотири групи:

1. Верховна Рада України, Президент України та Кабінет Міністрів України, які шляхом ухвалення законодавчих актів та нормативних актів з питань ринку цінних паперів, визначення напрямів державної політики щодо ринку цінних паперів, призначення складу Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку забезпечують загальні засади державного регулювання.

2. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку (ДКЦПФР), яка безпосередньо формує й забезпечує реалізацію єдиної державної політики з розвитку й функціонування в Україні ринку цінних паперів та їхніх похідних.

3. Державні органи, які в межах своєї компетенції здійснюють контроль або функції управління на ринку цінних паперів України. Це Фонд державного майна, Міністерство фінансів, Національний банк України, Антимонопольний комітет, Міністерство економіки, Державна податкова адміністрація.

4. Державні органи, що виконують спеціальні функції контролю та нагляду за дотриманням законодавства в державі. До цієї групи належать Міністерство внутрішніх справ, Генеральна прокуратура, Служба безпеки України, Вищий арбітражний суд [5].

Але попри всі намагання держави покращити стан економіки шляхом нормалізації роботи фондового ринку зазначимо, що сучасний фондовий ринок України характеризується такими ознаками:

- низька ліквідність;
- відсутність ефективного законодавчого регулювання (в порівнянні з іншими розвинутими країнами);
- мала кількість компаній, які проходять лістинг;
- слабка інформованість громадян про фондовий ринок;
- досить низький рівень капіталізації;
- нерозвиненість інфраструктури;
- спекулятивний характер росту;
- залежність від зовнішніх факторів;
- недостатня кількість кваліфікованих кадрів;
- відсутність відкритого доступу до інформації;
- порушення прав інвесторів.

Звичайно, ми не можемо заперечувати, що попри невеликий рівень капіталізації фондовий ринок України безперервно змінюється і розвивається. Вважаємо, що всі вищевказані проблеми можливо вирішити в середньо- або довгостроковій перспективі. Для вирішення таких проблем пропонуємо поглиблено вивчити всі складові елементи фондового ринку України, відзначити недоліки сформованого положення й розробити певні напрямки, відповідно до яких повинні бути проведені перетворення.

Пропонуємо здійснити ряд заходів, а саме:

- підвищення активності іноземних інвесторів на українському фінансовому ринку;
- підвищення обсягів торгів на біржах до рівня, відповідного масштабам і завданням економіки;
- розвиток інтернет-трейдингу;
- створення законодавчих умов для стимулювання IPO українських компаній на національних біржах;
- застосування нових інструментів на біржових ринках;
- формування прогресивної нормативної бази;
- створення ефективного середовища для проведення IPO.

Враховуючи зазначене вище, можемо зробити висновок, що подальші перспективи розвитку українського фондового ринку багато в чому будуть залежати від ситуації на світових фондових ринках. Сучасний стан ринку цінних паперів визначається не тільки ступенем його інтегрованості в світовий ринок капіталів і характером глобалізаційних процесів, а й внутрішніми факторами (економічного, політичного і соціального характеру). Пропонуємо застосовувати пруденційні заходи, серед яких найважливішими є захист інвесторів, депозитаріїв та осіб, щодо яких постачальник фінансових послуг має

зобов'язання довіреної особи, а також забезпечити стабільність та ефективний розвиток фондового ринку. При цьому такі пруденційні заходи не мають бути обтяжливими та дискримінаційними щодо постачальників фінансових послуг

Основною помилкою при формуванні та стимулюванні розвитку фондового ринку України була переоцінка можливостей національного фондового ринку, штучне форсування його розвитку й стратегічні помилки у процесі проведення приватизації, посилені світовою фінансовою кризою.

Тому державі потрібно провести ряд реформ, для того що побудувати потужний фондовий ринок в Україні. Удосконалення діяльності на фондовому ринку дозволить зробити його більш привабливим як для громадян України, так і для іноземних інвесторів. Адже без потужного фондового ринку, Україні навряд чи вдасться стати сильною державою у Європейському Союзі.

Таким чином, важлива роль державного регулювання фондового ринку в різних країнах світу, незважаючи на відмінності в їхніх моделях, обумовлена необхідністю забезпечення єдності фондового ринку, нагляду за фінансовим станом інвестиційних інститутів і захисту прав інвесторів. Крім того, ефективне державне регулювання сприяє в цілому успішному розвитку фондового ринку. Для цього воно повинно сприяти виконанню даним ринком своєї найважливішої функції, якою є перерозподіл коштів для забезпечення розвитку економіки.

Література:

1. Фінансовий ринок: сутність та основні риси [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5226951/page/2/>
2. Ринок пайових цінних паперів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://studopedia.su/17_24998_plan-vikladu-materialu-temi.html
3. Регулювання ринку цінних паперів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29253.pdf>
4. Моделі регулювання ринку цінних паперів розвинутих країн [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/17010/1/127-130.pdf>
5. Система державного регулювання ринку цінних паперів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://buklib.net/books/23418/>

ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕМЛІ

*Нестерович В.А., студентка, Огородник Р.П., старший викладач
Херсонський національний технічний університет, Крикунова В.М., к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Херсонський державний аграрно-економічний університет»*

Розрізняють три ринки ресурсів: ринок праці, ринок капіталу та ринок землі. В ринковому товарообігу ресурсів виробництва є свої особливості, хоча в цілому і тут діє механізм конкурентної рівноваги цін [1].

Сучасна політика ціноутворення є складовою загальної економічної та соціальної політики України і спрямована на забезпечення:

- рівних економічних умов і стимулів для розвитку всіх форм власності, економічної самостійності підприємств, організацій та адміністративно-територіальних регіонів держави;
- збалансованого ринку засобів виробництва, товарів і послуг;
- протидії монопольним тенденціям виробників продукції, товарів та послуг;